

av tí, sum til hesa seinastu tíðina hefur verið forborgið fyrri fólki her um vegir. Teir, sum fyrr vistu meir enn fólk flest, goymdu kunnskapin hjá sær sjálvum og vóru hildnir at kunna gand. Nú er tað hildið rættast at teir, sum nakað vita, lata aðrar vita tað sama.

Her skal glettast leysliga á tað fyrrihingi, ið fjalur grundalagið til tær natúrkreftur, sum skaparín hefur sett til reglur fyri verðsins gongd.

I.

Ta fyrstu tíð, fólk búsettist í Förjum og fleiri hundrad ár eftir tað, kendi sjófólkið einki til kompass. Tá var siglt eftir sól og stjörnum sum best bar til. Síðan uppðagaðist magnetkraftin, sum fær nálir av magnetkyndum stáli ella jarni til at vísa við øðrum endanum norður eftir og við hinum suður eftir. Lærdir menn funnu so við og við fleiri merkilig evnir í magnetunum. Tó bleiv magnetkraftin ein drúgvann mannsaldur herfyri — tá ið kompassið frároknað — lítið og einkið brúkt til nakað nyttugt endamál.

Tað hevði leingi verið kennt, at í myrkri vísa seg neistar á kettuskinni, tá ið tað verður strokið dúgliga við flógvari og turrari hond. Tann natúrkraft, sum har letur seg til sjónar nevnist elektrisitet. Teir lærdu fingur so við og við uppá aðrar mátar í lag at samla so mikið av hesu kraftini, at hon kundi geva sterkar neistar og dúgliga harðar brestir og sláa fólk ella djór í hel. Síðan uppðagaðist, at hettar var sama natúrkraft, sum völdur snarljós og toru. Elektrisitetkraftin hevur í seinri tíðini uppá manga mátar verið brúkt til nyttu.

1819 uppðagaði Danskarin H. C. Ørsted, at magnetkraftin og elektrisitetkraftin kundi virka uppá hvørja aðra og styrkja hvørja aðra. Harav bleiv tað møguligt at innrætta telegrafín, sum nú førur boð úr einum landi til annað mangar ferðir skjótari enn fuglur kann flúgva. Tó at elektriskur streymur ikki sleppur ígjøgnum glas, silki, guttaperka, bik og mong onnur ting, fer hann so skjót út eftir kopartráði ella øðrum metaltráði, at elektrisk kraft kann ganga eftir slikum tráði runt um jörðina í nakrar fáar minuttir. Við hjálp av magnetini fæst tað í lag, at tað, sum skrivað verður við annan endan av tráðinum, skrivar ein maskina við hin endan. Hettar er tað, ið nevnist at telegrafera.

Tað stedgaði ikki við, at tað soleiðis var fingið í lag at föra skrift út eftir tráðinum. 13 ár herfyri fekk ein maður í Amerika professor Graham Bell í lag at flytta ljóðið út eftir slikum tráði, fyrst stuttan veg og síðan mangar míl. Tað sum tala verður inn ímóti einum tunnum

metalblaði, sum er spent tætt útyvir einari magnet, verkar uppá ein tráð, sum við øðrum endanum er ringduruttan um magnetina og völdur ein elektriskan streym, sum gevur sama ljóð úr einari líknandi maskinu við hin endan av tráðinum. Hesar maskinunar nevnast telefon. Tær fyrstu vóru ikki so góðar; men nú kann fólk væl kennast á málinum og hvørt orð hoyrast skilliga, um tað eru mangar míl ímillum tey, sum tala saman. (Niðurlagt.)

FRÁ ÚTLONDUM.

Enn stendur tað um ivingina, antín tað fer at vera krigj ella ikki.

Ringa krimasjúkan (influenza) gongur nú sum harðast víða hvar í útlondum.

Í Kjöbenhavn er deyt so nógv fólk, at slikt felli hefur ikki verið síðan kolera-tíðina.

Stór gáva til »einkjukassan«. Ein ungur maður í Kjöbenhavn, sum doyði í fjör, hefur givið 20,000 kr. til forsikringsforeiningina í Förjum. Hann kendi lítið og einkið til Förjaruttan tað, at hann kundi ætla av tí, hann hevði lisið í blóðunum, at hesir pengar kundi koma væl við.

Prytz, sum var prestur í Norðstreymoy, er deyður í vetur.

Í ríksdegnum gongur arbeiðið væl fyrri seg, tó at tað ikki altið er rættuliga fríðaligt. Stríðið hefur nú eina tíð verið mest hildið av vinstrimonnum sín á millum.

Tíðindi úr Förjum. Veðurlagið var eftir nýgjárið av tí ringasta, nakar veit frá at siga. Tað legðist óføra nógvur kavi niður við roki og hörðum frosti. Ein nógd av seyði kavaði undir ella fór fyrri bakka. Í Streymoynni aleina misti böndur fyrri fleiri túsund krónur av seyði. Seinra partin av mánaðinum hefur fyrri tað mesta verið tætt við bakkan, men seyðurin, sum er blivin veikur, tolur ikki væl tað ilsliga lágætta vegrið, sum fyrri tað mesta hefur verið.

Fiskiskapurin hevði verið góður, um tað hevði verið komandi á sjógv. Tá ið bátar hava sloppið út onkum dag, hefur ofta lívið staðið í vága, áðrenn teir eru komnir aftur at landi. 14 dagar herfyri vóru fleiri Eystroyja bátar úti í djúpunum í góðum vegri. Tá brast hann so knapliga á við óførum lágætta stormi, at summir av bátunum mundi ikki vundi til lands, hevði ikki eitt Eingilskt kalvaskip drigið teir inn so at teir fingur lívd av landi.